

Den Haag, 21 juni 2021

Aan de leden van de Commissie Ruimte,
Spui 70,
2511 BT Den Haag.

Betreft: Gewijzigd raadsvoorstel van het college inzake Structuurvisie CID

Geachte leden van de Commissie,

De Vrienden waarderen het zeer dat de wethouder onze bezwaren tegen de structuurvisie CID, evenals die van vele anderen, serieus heeft genomen. Er ligt nu een voorstel voor een herziene structuurvisie CID op tafel. Bovendien bevat zijn 'comfortbrief' van 20 april 2021 (RIS308571) een aantal aanpassingen die gaan gelden voor de uitvoering van de herziene visie. In deze brief en onze hierop gebaseerde inspraak doen wij een aantal concrete suggesties die o.i. de uitvoering van het beleid kunnen versterken en nog bestaande problemen kunnen verminderen.

1. Verbeteren van de verwerkbaarheid van de informatie

Het dossier van de structuurvisie telt nu 33 documenten met in totaal 1213 pagina's. Voor de vrijwilligers van maatschappelijke organisaties als de Vrienden is het een grote opgave om dit door te nemen, niet zelden op korte termijn. Voor het democratisch proces en de transparantie is het aan te bevelen dat de gemeente bij alle aanpassingen standaard zou aangeven om welke wijzigingen in welke documenten het gaat, zoals eerder in bijlage 7, "Overzicht wijzigingen in de Structuurvisie CID en de bijlages, 11 november 2020".

2. Meer regie door jaarlijkse voortgangsrapportages

De Vrienden juichen de voorgestelde jaarlijkse voortgangsrapportages voor een betere grip op de uitvoering van de plannen van harte toe. De wethouder noemt hiervoor een aantal belangrijke onderwerpen. Wij stellen voor dat voortgangsinformatie wordt aangevuld met informatie over wat er elk jaar nog over is aan ruimte voor groen en water, openbaar vervoer en andere voorzieningen, in cijfers en op kaarten, en hoe dit zich verhoudt tot de beoogde nieuwe bouwvolumes. Op deze wijze zal het duidelijker zijn hoe de uitvoering in de praktijk uitpakt voor de kwaliteit van de openbare ruimte en de leefbaarheid binnen het CID.

Deze rapportage laat onverlet dat diverse uitgevoerde en op stapel staande projecten thans niet voldoen aan het woondiversificatiebeleid (30% sociale huur, 20% middenhuur en 20% middenkoop), met toenemende waterbedevelopingen voor andere delen van het CID en Zuidwest. Bij de huidige stand van de economie lijkt het ons zowel wenselijk als mogelijk dat het beleid per direct gaat gelden als niet-onderhandelbare voorwaarde voor Haagse projectontwikkeling. Een voortgaande tweedeling van de stad door het niet nakomen van het woondiversificatiebeleid is immers slecht voor de toekomstige leefbaarheid van Den Haag.

Op verzoek van de raad komt de wethouder verder met een tijdschema voor de uitvoering, inclusief het algehele kwaliteitsplan en de beeldkwaliteitsplannen voor de verschillende locaties. Volgens het schema op p. 3/4 worden er echter al diverse locatie-specifieke uitvoeringsstappen gezet, terwijl de beeldkwaliteitsplannen nog niet zijn behandeld en aangenomen. Wij menen dat het zinvol is om deze volgorde te verbeteren om voorafgaand aan de bouw een optimale beeldkwaliteit te garanderen.

3. Voorzieningen, groen en leefbaarheid

Op p. 4 van de comfortbrief wordt als uitgangspunt gesteld dat maatschappelijke voorzieningen in gelijke tred met de woningbouwproductie worden gerealiseerd. Omdat harde randvoorwaarden ontbreken is het echter niet onaannemelijk dat bij de voortgaande realisatie van het bouwprogramma de streefwaarden voor groen, water en voorzieningen niet gehaald zullen worden. Dit heeft voorzienbaar negatieve gevolgen voor de klimaataanpassing (wateroverlast, temperatuurstijging en hittestress), de biodiversiteit en de volksgezondheid en leefbaarheid. Ook gezien de tegenstelling die bestaat tussen het visiedocument enerzijds en de MER rapportage en de eigen beleidsdocumenten voor klimaat en milieu anderzijds dringen de Vrienden – evenals de AVN en diverse bewonersorganisaties – aan op consistente en harde voorwaarden voor deze punten.

4. Plintenstrategie

Bij veel hoogbouw is de invulling van de plinten extra belangrijk. Daarover hebben de Vrienden en anderen dan ook veel vragen gesteld. Hopelijk worden deze in de a.s. plintenstrategie tot tevredenheid beantwoord. Onze suggestie is om in deze strategie ook aandacht te besteden aan hoe de gemeente de betaalbaarheid van de huren in de plinten voor lokale ondernemers mogelijk wil maken, gezien de hoge bouwkosten van de gebouwen en de winstverwachting van de ontwikkelaars. Kan de gemeente b.v. de huren in de plinten maximaliseren voor een goede diversificatie en leefbaarheid?

5. Inpraak en participatie

De Vrienden zijn blij met de LER nulmeting en het overleg met de bewonersorganisaties. Het gaat bij dat laatste naast de kwantiteit ook om de kwaliteit van het overleg. Gaat het er bijvoorbeeld om de burgers over de plannen te informeren en hun de kans te geven zich te uiten zonder dat dit tot aanpassingen hoeft te leiden? Om overleg? Om onderhandelen over bepaalde punten? Om burgers als partners in de planning en besluitvorming te betrekken? Om gezamenlijke besluitvorming of op bepaalde punten zelfs om zelfbeschikking?¹ Om mate van vertegenwoordiging en inclusiviteit? In de visie zou de gemeente meer duidelijkheid kunnen geven over de vraag welke kwaliteit zij met het geplande traject nastreeft, door van te voren te definiëren welk niveau van participatie en vertegenwoordiging zij nastreeft.

6. Kwaliteitsplan

Voor het kwaliteitsplan geldt: "Voorop staat het voortbouwen op historische structuren en aanwezige waarden" voor een "duidelijk Haags karakter". In deze context zien de Vrienden grote voordelen als in het plan een historisch en groen wandel- en fietslint wordt opgenomen. Het lint kan de diverse historisch en architectonisch waardevolle plekken in het CID verbinden en ook zorgen voor aansluiting met waardevol erfgoed en architectuur in de binnenstad. Voordelen zijn o.a. het aantrekken van kwaliteitstoerisme, meer groen en beweging voor bewoners en bezoekers en het verbinden van karakteristieke elementen. Zonder een dergelijke verbinding is de kans groot dat dezej, net als kasteel Binckhorst, als incidentele en losse dwergen tussen de omringende hoogbouw komen te staan. Het kwaliteitsplan biedt ons inziens een unieke mogelijkheid voor de erkenning en verbinding van Haags erfgoed in en met het CID.

Wij hopen dat wij met bovenstaande suggesties hebben laten zien dat de veelzijdige ontwikkeling van het CID ons zeer ter harte gaat en vragen de leden van de Commissie om deze punten in hun beschouwingen en moties mee te nemen.

Met vriendelijke groet,
Namens Henk Bakker, voorzitter

Christine Sijbesma
WG Stadsbeeld en Stadsgroen

¹ <https://toponderzoek.nl/2018/08/13/wat-is-de-participatieladder/>